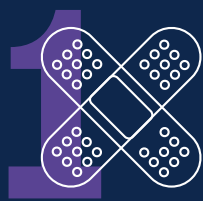

הרפורמה ברישוי עסקים

לכח

מדינת ישראל
משרד הפנים

מפרטים אחדים
פרסום להערות הציבור
יולי 2016

חקלאות
ובעלי
חיים

הרפורמה
בריטוי
עסקים

עיבוד
פסדים

3-6
ב'.

מדינת ישראל
משרד הפנים

משרד הפנים

פריט

**3.6 ב' – פסדים ובכלל אלה חלקי בעלי חיים
ופרשיהם; "פסדים" – כמשמעותם בתקנות
מחלות בעלי חיים (פסדים), התשמ"א-
1981, עיבודם.**

משרד הפנים

תוכן עניינים

3	מבנה הפורמט החדש ותכונותיו	1.
3	פרק א' - הגדרות כלליות	2.
3	פרק ב' - הבהרות רוחביות	3.
4	פרק ד' - משרד החקלאות ופיתוח הכפר	4.
4	הוראות חוק הנוגעות לעניין	5.
4	הגדרות	6.
7	תנאים מוקדמים	7.
8	כללי	8.
10	הצהרות דיווחים ואחזקת מידע	9.
11	קליטת פסדים	10.
11	טיפול בגוויות מנסק לחיסול פסדים	11.
12	טיפול בפסדים במפעל פסדים	12.
12	חומרי הדברה ניקוי וחיטוי	13.
12	שונות	14.
13	פרק ה' - כבאות והצלה	15.
13	הוראות חוק הנוגעות לעניין	16.
13	הגדרות	17.
15	תנאים מוקדמים	18.
15	רישום ודיווח	19.
15	כללי	20.
16	דרכי גישה	21.
16	הפרדות ועמידות אש	22.
17	דרכי מוצא	23.
17	שילוט	24.
18	תאורת חירום	25.
18	אספקת מים (כולל ברזי כיבוי)	26.
18	ציוד כיבוי	27.
19	מערכת מתזים	28.
20	מערכת גילוי אש ועשן	29.
20	מערכת חשמל	30.
21	מערכת שליטה בעשן	31.
21	מערכת מיזוג אוויר	32.
21	מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום)	33.
22	חומרים מסוכנים	34.
22	גנרטור חירום	35.
22	הדרכה ותרגול	36.
22	לוח פיקוד כבאים	37.
23	משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה	38.
23	מערכת גז	39.
24	תיק שטח	40.
24	צוות כיבוי והצלה מפעלי	41.
24	אחסנה חיצונית	42.
24	מיתקן פוטו-וולטאי	43.
24	אישורים	44.
26	נספחים	45.

משרד הפנים

מבנה הפורמט החדש ותכונותיו

[לחצו כאן](#) לקבלת מידע אודות מבנה הפורמט החדש.

פרק א' - הגדרות כלליות

[לחצו כאן](#) למעבר לפרק ההגדרות הכלליות.

יודגש כי, יש לקרוא פרק זה בעיון רב טרם קריאת המפרט, וכי הוא חלק בלתי נפרד מתוכן המפרט האחיד ותוכנו מחייב כתוכן המפרט האחיד.

פרק ב' – הבהרות רוחביות

[לחצו כאן](#) למעבר לפרק ההברות הרוחביות.

יודגש כי, יש לקרוא פרק זה בעיון רב טרם קריאת המפרט, וכי הוא חלק בלתי נפרד מתוכן המפרט האחיד ותוכנו מחייב כתוכן המפרט האחיד.

משרד הפנים

פרק ד' - משרד החקלאות ופיתוח הכפר

1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

- 1.1 פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985;
- 1.2 תקנות מחלות בעלי חיים (פסדים), התשמ"א-1981;
- 1.3 תקנות מחלות בעלי חיים (הסדרת תנועת בעלי חיים בישראל), התשמ"ב-1982;
- 1.4 תקנות מחלות בעלי חיים (שחיטת בהמות), התשכ"ד-1964;
- 1.5 תקנות מחלות בעלי חיים (בתי שחיטה לעופות), התש"ך-1960;
- 1.6 נוהל 3.1.4 "פינוי הפסדים מן המשחטה" של המחלקה לפיקוח על המוצרים מן החי-השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה.
- 1.7 נוהל 6.1.7 "הטיפול בפסדים בבית שחיטה לעופות" של המחלקה לפיקוח על המוצרים מן החי-השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה.
- 1.8 נוהל 6.6.0 " בקרת הפיקוח הווטרינרי במפעל פסדים " של המחלקה לפיקוח על המוצרים מן החי- השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה.
- 1.9 נהלים לפיקוח וטרינרי במכון לפינוי ולכילוי פסדים של בעלי חיים – 2012 : השירותים הווטרינריים בשדה.
- 1.10 חוזר מס' 1006114, פינוי וכילוי פגרי בקר, 2014
- 1.11 נוהל פינוי פגרים ו/או תוצרים בעלי סיכון ביולוגי (Biohazard), 2016

2. הגדרות

בפרק זה -

- 2.1 **אחראי לעסק**
אדם או רשות מקומית המחזיקים או המפעילים עסק כאמור;
- 2.2 **אתר לסילוק פסולת מעורבת**
מקום המשמש לאיסוף ולסילוק פסולת, לרבות פסדים;
- 2.3 **אתר לקבורת בעלי חיים**
מקום המשמש להטמנת גוויות בעלי חיים אשר קבעה רשות מקומית באישור המנהל לפי תקנות הפסדים;
- 2.4 **בעל**
לעניין בעלי חיים או פסדים - כל אדם שהוא:
  - 2.4.1 בעלם, בשלמות או חלקית, או המציג עצמו ככך;
  - 2.4.2 שלוחו של אדם כאמור;
  - 2.4.3 המחזיק בהם או מי שיש לו טובת הנאה בהם, שליטה או פיקוח עליהם או סמכות לעשות בהם;
  - 2.4.4 מתיר להם לחיות בחצריו, או להיות או להישאר בהם, לפי העניין;

משרד הפנים

2.4.5 תופש בתצרים בהם הם מוחזקים, נוהג כלי רכב בו הם מובלים ;

2.5 בעלי חיים

בעלי חיים המפורטים בתוספת הראשונה לפקודה ;

2.6 גווייה

גוויית בעל חיים לרבות חלק מ**גווייה** ;

2.7 היתר הפעלה

היתר שניתן לאחראי להפעלת **מתקן לחיסול פסדים** או **מפעל פסדים** מאת **המנהל** לפי **תקנות הפסדים** ;

2.8 הפקודה

[פקודת מחלות בעלי חיים \[נוסח חדש\], התשמ"ה – 1985](#) ;

2.9 חומרי גלם לייצור מזון לבעלי חיים

חומר או תערובת של חומרים שמקורם **מפסדים**, המיועדים לשמש רכיב במזון **לבעלי חיים** ;

2.10 כילוי

השמדת **פסדים** בבעירה ;

2.11 מוות

טבעי, מ**מחלה**, לרבות משחיטה ;

2.12 מחלה

מחלה מן המפורטות בתוספת השנייה לפקודה וכל **מחלה** מדבקת או תורשתית של בעל חיים העלולה לפגוע במשק החי או בבני אדם ;

2.13 המנהל

מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, או רופא וטרינר עובד משרד החקלאות ופיתוח הכפר שהסמיך בכתב ;

משרד הפנים

2.14 מנהל העסק

בעל העסק או מי שמונה לנהל את העסק ;

2.15 מפעל פסדים

עסק לעיבוד והפקת מוצרים מפסדים ;

2.16 מפקח

שמונה לפי הפקודה ;

2.17 מתקן לחיסול פסדים

עסק ללילוי פסדים או השמדתם בכל שיטה אחרת שהתיר המנהל ;

2.18 פסדים

גוויות בעלי חיים או תוצרתם שלא נועדו למאכל אדם ;

2.19 עיבוד

כל טיפול שנעשה בפסדים לשם הפקת מוצרים מהם, לרבות הפרדה, ריסוק, ייבוש, המלחה, טיפול כימי או תרמי ומיחזור ;

2.20 עסק

מתקן לחיסול פסדים או מפעל פסדים ;

2.21 רופא וטרינר ממשלתי

שמונה לפי הפקודה ;

2.22 רופא וטרינר מפקח

רופא וטרינר עובד רשות מקומית או עובד של גוף אחר הממלא תפקידים ציבוריים על פי דין, שהמנהל אישר שישמש אחראי לביצוע פיקוח וטרינרי בעסק ;

2.23 רכב הובלה ייעודי

משרד הפנים

רכב מנועי ו/או גרור המיועד להובלת **פסדים** שאושר ע"י **המנהל** לפי תקנות מחלות **בעלי חיים** (הסדרת תנועת **בעלי חיים** בישראל), תשמ"ב-1982;

2.24 רשות מקומית

עירייה, מועצה מקומית, מועצה אזורית או איגוד ערים;

2.25 תכנית ניטור והדברה למכרסמים, מעופפים ושאר מזיקים

תכנית הכוללת מיפוי ביצוע ורישום פעילות ניטור, לרבות תכנית לסקר מצב אוכלוסיית העופות והמזיקים בשטח **העסק** לאורך השנה, וכן פעולות הדברה ולרבות תיעודן על ידי מדביר מוסמך מורשה בהתאם לדרישות **תקנות רישוי עסקים (הדברת מזיקים), התשל"ה-1975**, המופיע ברשימת המדבירים של המשרד להגנת הסביבה והינו בעל היתר הדברה ייעודי לפעולה הנדרשת;

2.26 תקנות הפסדים

תקנות מחלות **בעלי חיים (פסדים)**, התשמ"א-1981;

3. תנאים מוקדמים

3.1 לא יוקם **עסק** אלא לאחר שהמנהל אישר את התכנית והמפרטים שהוגשו לגביו

וכן שהמקום המיועד להקמתו של **העסק** מתאים לייעודו ונתן לו היתר הקמה בהתאם לייעודו לפי **תקנות הפסדים**. לשם כך יוגשו המסמכים הבאים:

3.1.1 תכנית לניתוח סיכונים שתתייחס אל עמידה ואי חריגה מכושר הקליטה שלגביו התבקש האישור.

3.1.2 התכנית תתייחס ליכולת הנעקבות והיכולת לזהות מקור כל **גווייה** או **פסדים**, שמירת תיעוד המזהה את מקור **הפסדים**.

3.1.3 פרשה טכנית (תכנית אדריכלית וסניטרית), לרבות תרשים זרימה אשר תכלול:

3.1.3.1 תרשים סביבה בקנה מידה 1:2500 ותרשים מגרש בקנה מידה 1:250:

ויצוינו בה גבולות השטחים המיועדים לאתר, אחסון, טיפול בפסולת, בריכות אגירת מים, תחנות שאיבת שפכים, שירותים סניטריים.

3.1.3.2 תכנית בקנה מידה 1:100 בה יצוינו תנוחה וחותך האתר, ממדו ייעוד כל

חלל, סימון קבועות סניטריות, סימון ייעוד תאי ההטמנה לרבות פסולת שמקורה מן החי ונפחם, פירוט כושר קליטה.

3.2 בעל **העסק** לא יפעיל **העסק** אלא לאחר שהמנהל בדיק את מתקניו, אישר כי נבנה בהתאם לתנאי היתר ההקמה ונתן לו **היתר הפעלה**.

משרד הפנים

- 3.3** בעל **העסק** לא יפעילו ללא פיקוח של **רופא וטרינר מפקח**, שאושר בידי **המנהל** ובהתאם לתנאים שקבע **המנהל** בהיתר ההפעלה.
- 3.4** לבקשה לרישיון **עסק** יצורפו לה כל אלה:
- 3.4.1** היתר הקמה **והיתר הפעלה** מאת **המנהל**.
- 3.4.2** תכנית לניתוח סיכונים התואמת את כושר קליטת **הפסדים** שאישר **המנהל** אשר תתייחס ליכולת הזיהוי והמעקב אחר מקור **הפסדים**, לרבות שמירת תיעוד;
- 3.5** לבקשה לחידוש רישיון **העסק** יצרף בעל **העסק** הצהרה כי לא נערכו שינויים **בעסק** ממועד הגשת הבקשה הקודמת לרישיון או חידושו. במידה ונערכו שינויים - על בעל **העסק** לפרט השינויים שנערכו ולשלוח מסמכים מעודכנים לצורך בחינה ואישור.

4. כללי

- 4.1 תשתיות**
- 4.1.1** כל שינוי בייעוד מבנה **העסק** או בשטח הסמוך לו מחייב את אישור **המנהל**.
- 4.1.2** בעל **העסק** ימלא אחר הוראות **המנהל** בכל הנוגע לתיקונים הדרושים במבנה ובמתקני **העסק** לשם הפעלתו התקינה.
- 4.1.3** **העסק** יהיה מוקף גדר אטומה ותקינה בגובה של 2 מטר לפחות, עם שער כניסה ראשי לרכב ושער ליציאת חירום. הגידור יהיה מסביב לכל שטחו של **העסק**, בהתאם לתכנית שאישר **המנהל**.
- 4.1.4** על הגדר המקיפה את **העסק** יותקנו שלטי אזהרה בולטים לעין בהם תירשם האזהרה: " אין כניסה" בעברית, ערבית ואנגלית.
- 4.1.5** בכניסה **לעסק**, במקום בולט לעין, יותקן שלט מחומר קשיח, עמיד לתנאי מזג האוויר ובמידות של לפחות 90X120 ס"מ, שבו יופיעו באופן ברור וקריא הפרטים הבאים:
- 4.1.5.1** שם **העסק**
- 4.1.5.2** שם המפעיל האחראי (כולל כתובת ומספר טלפון),
- 4.1.5.3** שם הרשות המפקחת,
- 4.1.5.4** שעות העבודה,
- 4.1.5.5** פרוט סוגי **הפסדים** המותרים לקליטה **בעסק**.
- 4.1.6** בשטח **העסק** יוקם מתקן לשטיפת רכבי הובלה ייעודיים. המתקן יכלול חיבור למערכת לניקוז מי השטיפה אל מערכת הטיפול בתשטיפים.
- 4.1.7** בשטח **העסק** יותקנו תשתיות ואמצעים כך שהמתחם ושטחו לא יהוו מקור למשיכה ולהימצאות של עופות ומזיקים.
- 4.1.8** הרצפה בכל השטחים התפעוליים **בעסק** תהיה בנויה מחומר שיאפשר לשטפו ולנקותו בקלות. הרצפה תהיה שלמה, ללא פגמים וסדקים, חלקה ולא מחוספסת.

משרד הפנים

- 4.1.9** כל תשטיפי **העסק** ינוקזו למערכת איסוף, באמצעות תעלות או צינורות אטומים ויוזרמו למערכת הביוב של הרשות המקומית או למקום אחר מאושר לפי כל דין.
- 4.1.10** השטחים התפעוליים **בעסק** יופרדו פיזית מיתר שטחי **העסק** על ידי קו הגבהה מבטון או על ידי תעלת ניקוז מרושתת לאיסוף נוזלים.
- 4.1.11** **בעסק** יהיו שירותים סניטריים לעובדים. בעל **העסק** ידאג לאמצעים לשמירה על היגיינה בכל עת, לרבות סבון, נייר לניגוב ידיים, פחי אשפה הניתנים לסגירה.
- 4.1.12** הכיורים **בעסק** יהיו שלמים ותקינים עם אפשרות לברזי מים חמים וקרים.
- 4.1.13** בעל **עסק** לחיסול **פסדים**, ידאג לתקינות מכולות הקירור לאחסון גוויות, ותקינות הטמפרטורה בהן, לרבות רישומה בכל עת, בהתאם לנהלים. נפח האחסון של המקרר יותאם לכושר קליטת הגוויות **בעסק**, למעט גוויות המיועדות ל**צילוי** מיידי.
- 4.1.14** בעל **העסק** יעמיד לרשות הרופא הווטרינר **המפקח** משרד הכולל מחשב, מדפסת, אמצעי לתקשורת אלקטרונית (טלפון, פקס, אינטרנט), שולחן וארון בר נעילה עם מפתח, מקרר עם מקפיא לשמירת דגימות, ארוניות לאחסון תיקיות מסמכים וכל ציוד משרדי שיידרש לשם מילוי תפקידו.

4.2 ניקיון ותחזוקה ;

- 4.2.1** לא תותר כניסת **בעלי חיים לעסק**.
- 4.2.2** בעל **העסק** יתחזק את **העסק** ומתקניו וידאג לניקיונם השוטף.
- 4.2.3** משטחים ואזורי עבודה **בעסק** יחוטאו בחומר חיטוי מאושר בסוף כל מקטע עבודה על מנת להבטיח מניעת העברת זיהום ו/או היווצרות מצע להתרבות מחוללי מחלות.
- 4.2.4** מכולות הקירור ותעלות הניקוז שסביבן **בעסק** לחיסול **פסדים** יעברו ניקוי וחיטוי בתום כל יום עבודה.
- 4.2.5** **בעסק** יהיו מכלים לאיסוף אשפה שאינה **פסדים** במספר מספיק. מכלי האשפה יהיו סגורים ומכוסים היטב באופן שימנע חדירת זבובים, חרקים ומכרסמים לתוכם. המכלים ירוקנו לפחות פעם ביום.
- 4.2.6** כיורים בשטח עבודה יהיו נקיים ולידם ימצאו :
- 4.2.6.1** סבון/ אבקת סבון/ מתקן לסבון נוזלי, דטרגנט או אבקת דטרגנט.
- 4.2.6.2** מגבות נייר ומיכל לאיסוף או מתקן לגלילי מגבות בד סובבות שאינו מאפשר שימוש חוזר.
- 4.2.7** העובדים **בעסק** ירחצו ידיהם בסבון או בחומר חיטוי מתאים בתחילת ובסוף כל הפסקה בשעת העבודה.
- 4.2.8** בעל **העסק** ידאג ליישום תכנית מאושרת ע"י **המנהל** לניטור והדברה של מכרסמים, מעופפים, ושאר מזיקים העלולים לחדור אל **העסק** ולהוות מחוללי מחלות ו/או מפגע תברואי .

4.3 עובדים :

- 4.3.1 האחראי לעסק** יעסיק עובדים במספר מספיק לאחזקתו ולהפעלתו התקינה של **העסק** ולאחר שקיבלו הדרכה מתאימה לעבודה בטיפול ובהכנת **הפסדים** והפעלת הציוד, הכלים והמכשירים לחיסול או **לעיבוד הפסדים** ובנושא שמירה על בריאות הציבור ומניעת הפצת מחלות, בהתאם להוראות **המנהל**.
- 4.3.2 בעל העסק** ימנה, מבין עובדי **העסק**, עובד שיהיה אחראי על בצוע ניטור שוטף אחר הטיפול ב**פסדים** וקיום תהליכי עבודה נאותים.
- 4.3.3 בעל העסק** יספק לעובדים ביגוד וציוד מגן אישי המתאימים לעבודה עם **פסדים**, לפי סוגם, בהתאם להוראות **המנהל**.
- 4.3.4 בעל העסק** יוודא כי העובדים ילבשו בגדי עבודה מתאימים ונקיים בכל שעות העבודה ויחבשו כפפות גומי לפני תחילת עבודה העלולה לערב מגע עם חומרים שמקורם מן החי.
- 4.3.5 בעל העסק** יוודא כי העובדים יחבשו מסיכת הגנה ומשקפי מגן לפני תחילת עבודה העלולה לשלב מגע עם חומרים שמקורם מן החי.
- 4.3.6 בעל העסק** יוודא כי קיים **מעסק** מנגנון נפרד לטיפול בציוד ובביגוד אשר נחשף לחומרים מסוכנים ו/או מחוללי מחלות.
- 4.3.7 כל העובדים מעסק** לחיסול **פסדים** יחבשו כפפות גומי, מסיכת הגנה ומשקפי מגן לפני תחילת עבודה עם חומרים ביולוגיים ובעת פתיחת תנור הבערה או בעת פתיחת פתח ניקוז אפר בתנור הבערה.

5. הצהרות דיווחים ואחזקת מידע

- 5.1 בעל העסק** לחיסול **פסדים** ינהל רישום של סיבת **המוות** של גוויות **בעלי חיים** שנקלטו **מעסק** וידווח על כך כנדרש **בנהלים לפיקוח וטרינרי במכון לפינוי ולכילוי פסדים של בעלי חיים**.
- 5.2 בעל עסק** שהוא **מפעל פסדים** ינהל יומן המתעד קבלת **הפסדים** על פי טופס יומן קבלת **פסדים**, כנדרש בנהלים 3.1.4, **6.6.0**. בעל **העסק** ינהל רישום של נהלי העבודה במפעל, לרבות תיעוד ביצועם ותיעוד דרכי הניטור המבוצע לשלמות תהליך ייצור המוצרים במפעל.
- 5.3 בעל עסק** שהוא **מפעל פסדים** יתעד כמויות התוצר המוגמר כנדרש בנהל **6.6.0**.
- 5.4 בעל העסק** יאגד בטופס אחיד נתוני כמויות חומר גלם ונתוני תוצר מוגמר חודשיים כנדרש בנהל **6.6.0**.
- 5.5 בעל העסק** יתעד וידווח, בע"פ ובכתב, לרופא הווטרינר **המפקח**, על כל חריגה בתחום ההגייני במשטחי העבודה והציוד הבאים במגע עם המוצר, וישמע להוראות הרופא הווטרינר **המפקח**.
- 5.6 בעל עסק** שהינו **מפעל פסדים** המייצר מוצרי מזון **לבעלי חיים** יתעד את הטיפולים למניעת זיהום המוצרים המוגמרים המיועדים למאכל **בעלי חיים**.
- 5.7 בעל העסק** בעל **העסק** ידווח לרופא הווטרינר **המפקח** על חריגות בעניין אטימות רכבי ההובלה הייעודיים המובילים את **הפסדים** למניעת זליגתם מהרכב בכל מהלך הנסיעה.

משרד הפנים

- 5.8** בעל **העסק** יתעד בכתב מדי יום את פעולות הפיקוח על ניקוי וחיטוי כלי הרכב המובילים את **הפסדים** ויזין את הנתונים למערכת הממוחשבת של השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות לאחר כל פריקת כלי הרכב.
- 5.9** בעל **העסק** ידווח מיידית **לרופא וטרינר ממשלתי** על כל תקלה במערכת הקירור או באמצעי **הכילוי**.
- 5.10** בעל **העסק** יתעד הדרכת עובדים חדשים וריענון עובדים ותיקים בנושא הטיפול **בכילוי פסדים**, ניקיון וחיטוי כלי רכב המובילים **פסדים**.
- 5.11** בעל **העסק** יתקין **מעסק** מערכת דיווח אלקטרונית אל הלשכה הווטרינרית המחוזית ואל מטה השירותים הווטרינריים, כמפורט בנוהל נהלים לפיקוח וטרינרי במכון לפינוי ולכילוי **פסדים** של **בעלי חיים**.
- 5.12** בעל **העסק** יתעד באופן רציף על ידי צילום וידאו את תהליך קליטת **הפסדים מעסק**, לרבות תיעוד מספר הרישוי של רכב ההובלה ותכולתו. שמירת התיעוד תהא זמינה לצפייה למשך לפחות חצי שנה מתאריך הצילום.

6. קליטת פסדים

- 6.1** בעל **העסק** לא יכניס **לעסק פסדים**, אלא אם הובלו באמצעות **רכב הובלה ייעודי** ולאחר אישורו של הרופא הווטרינר **המפקח**.
- 6.2** בעל **עסק** שהוא **מפעל פסדים** לא יכניס **פסדים לעסק** אלא אם הגיעו במכולה אטומה ונקיה משירי **פסדים**.
- 6.3** בעל **עסק** יקבל **לעסק** אך ורק **פסדים** המלווים בתעודה ווטרינרית מקוונת או ידנית חתומה.
- 6.4** בתום פריקת **הפסדים**, בעל **העסק** יוודא ניקיון וחיטוי של רכב ההובלה.

7. טיפול בגוויות מעסק לחיסול פסדים

- 7.1** גוויות ייפרקו על משטח ייעודי, בשטח התפעולי המיועד לטיפול בגוויות.
- 7.2** בעל **העסק** יוודא כי לאחר פריקת הגוויות, רכב ההובלה הייעודי ינוקה ויעבור חיטוי בחומר המאושר על ידי השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר.
- 7.3** בעל **העסק** יוודא כי המשטח הייעודי עליו מונחות הגוויות לאחר פריקתן ולשם הטיפול בהן עבר ניקיון וחיטוי לאחר פריקה קודמת של גוויות במקום.
- 7.4** גוויות לא תוחזקנה מחוץ למקרר, אלא אם הן מיועדות **לכילוי** מידי.
- 7.5** נפח המקרר בו יאוחסנו הגוויות, יותאם לכושר הקליטה של **העסק** לפי המשקל שניתן לקלוט ולכלות **מעסק** מדי יום.
- 7.6** הטמפרטורה במקרר לא תעלה על 4 מעלות צלזיוס במקום המרוחק ביותר ממנגנון הקירור. המקרר צריך להיות תמיד נקי ובמצב תקין.

משרד הפנים

7.7 בעל העסק לא יאפשר ביצוע פעולות בגוויות שאינן פעולות **כילוי** (כגון: נתיחה לאחר **המוות**), אלא באישור מפורש ובכתב מאת **המנהל**.

7.8 בעל העסק יפנה את האפר המצטבר לאחר **כילוי** הגוויות במכולות סגורות, ויעבירו להטמנה באתר הטמנה מאושר ע"י המשרד להגנת הסביבה.

8. טיפול בפסדים במפעל פסדים

8.1 בעל העסק יבצע בדיקה ויזואלית של הפסדים בעת הפריקה וימנע כניסת פסדים שהטיפול בהם לא הותר ע"י **המנהל**.

8.2 בעל העסק יפעל באופן מיידי לאיסופם של פסדים שכניסתם לעסק אסורה ולפינויים למקום אחר בהתאם להוראות **המנהל**.

9. חומרי הדברה ניקוי וחיטוי

9.1 חומרי הדברה, חומרי הניקוי וחומרי החיטוי המיועדים לשימוש בעסק יוחזקו באריזתם המקורית אשר מסומנים עליה סוג החומר, שמו וריכוזו.

9.2 החומרים יאוחסנו במקום נעול המיועד למטרה זו בלבד בהתאם לתנאי היתר הרעלים שניתן ע"י המשרד להגנת הסביבה.

10. שונות

10.1 מנהל העסק יבצע את הוראות המנהל, לרבות הוראות שנקבעו בנהלים, בכל הקשור לפיקוח הווטרינרי במכון **הכילוי** וליישומו של מפרט זה.

10.2 מנהל העסק יישמע להוראות המקצועיות הנמסרות על ידי הרופא הווטרינר **המפקח** במקום ולהוראות **רופא וטרינר ממשלתי**.

משרד הפנים

פרק ה' - כבאות והצלה

1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

- 1.1 חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012 ;
1.2 חלק ג' - בטיחות אש בבניינים לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970.

2. הגדרות

- 2.1 **אגף אש** ;
חלק מבניין המופרד מחלקי הבניין האחרים באמצעות אלמנטים עמידים אש כמפורט בתקנות התכנון והבניה ;
- 2.2 **"אמצעי בטיחות אש והצלה"** - אמצעים המותקנים בנכסים, דרך קבע או באופן ארעי, ומיועדים, בין השאר, לכל אחד מאלה :
2.2.1 מניעת דליקות והתפשטותן ;
2.2.2 כיבוי דליקות, צמצום נזקיהן והקלת פעולות לכיבוי דליקות ;
2.2.3 מילוט וחילוץ כוודים והקלת פעולות למילוטם ולחילוץם ;
2.2.4 הצלת חיי אדם ורכוש ;
2.2.5 דרכי התקשרות ;
2.2.6 כל צורך הנדרש לביצוע פעולות כיבוי והצלה.
- 2.3 **"בניין מלאכה תעשייה חדש"** - מבנה או חלק במבנה המשמש למלאכה ותעשייה, והמבנה או החלק המשמש למלאכה ותעשייה נבנה בהתאם להיתר לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 או בהתאם לדרישות שרותי הכבאות שניתנו לאחר תאריך הראשון לינואר 2012.
- 2.4 **"בניין מלאכה תעשייה ישן"** - בנין המשמש למלאכה ותעשייה שאינו בנין תעשייה חדש.
- 2.5 **"בניין תעשייה מיוחדת"** - בניין המשמש לתעשייה הכוללת חומרים מסוכנים ברמת סיכון נמוכה או רגילה, המשמש לתהליך מסוים והמאופיין בצפיפות נמוכה של אנשים ומרבית שטח המפעל תפוס במכונות או בציוד.
- 2.6 **"גורם מוסמך"** - אחד מאלה :
2.6.1 מעבדה שהוסמכה על ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, תשנ"ז-1997, בתחומים ובסוגי בדיקות שלגביהם נדרש האישור ;
2.6.2 מי שיש לו תו תקן לתחזוקת מערכת בתחום שלגביו נדרש האישור.
- 2.7 **"גישה למוצא בטוח"** (Exit Access) - חלק מדרך מוצא, לרבות פרוזדורים ומעברים, שתחילתו בכל נקודה שהיא **מעסק** וסופו בכניסה למוצא בטוח או מחוץ לעסק או בדלת יציאה חיצונית ;
- 2.8 **"גפ"מ"** - גז פחממני מעובה כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 158.

- 2.9** "דלת אש" – כמשמעותה בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות אש: עמידות-אש;
- 2.10** "דרך מוצא" (Means of Egress) - נתיב יציאה מעסק, הפנוי ממכשולים והכולל אחד או יותר ממרכיבים אלה:
- 2.10.1** גישה למוצא בטוח;
- 2.10.2** יציאה;
- 2.10.3** מוצא בטוח;
- 2.11** "הנדסאי" - הנדסאי רשום, כמשמעותו בחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור;
- 2.12** "חיבור כבאים להסנקת מים", "חיבור כבאים" (Fire Department Connection) – חיבור צינור מים בקוטר 3" או 4", הכולל שסתום על חוזר, חיבור מהיר מדגם שטורץ, מכסה ושרשרת;
- 2.13** "חומר לא דליק" - כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 755 סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה;
- 2.14** "חומר ציפוי וגומור" - חומר המשמש לציפוי, כיסוי או חיפוי, לרבות: טפטים, ציפוי עץ, שטחים, פרקט, תקרות עץ, בד, או PVC;
- 2.15** "חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה" - חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, תשע"ב-2012;
- 2.16** "חוק התקנים" - חוק התקנים, התשי"ג-1953;
- 2.17** "יציאה" (Exit Discharge) - חלק מדרך מוצא שתחילתו בסופה של גישה למוצא בטוח או בסופו של מוצא בטוח וסיומו ברחוב, בין במישרין ובין דרך שטח פתוח;
- 2.18** "מהנדס" - מהנדס רשום, כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור;
- 2.19** "מוצא בטוח" (Exit) - חלק מדרך מוצא, המופרד משאר חלקי העסק על ידי אלמנטים עמידים אש ודלתות אש והמוביל אל היציאה או אל מחוץ לעסק;
- 2.20** "נותן אישור" - לעניין פרק זה, עובד רשות הכבאות וההצלה, שהוסמך לכך על-ידי השר לביטחון פנים;
- 2.21** "ציוד כיבוי" - ציוד, מתקנים וחומרים המשמשים לכיבוי דליקות ומניעתן;
- 2.22** "רשות הכבאות והצלה" - הרשות הארצית לכבאות והצלה שהוקמה בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012;
- 2.23** "תעודת בדיקה" - תעודת בדיקה בדבר התאמה לתקן שניתנה לפי סעיף 12 לחוק התקנים;
- 2.24** "תעשייה מסוכנת" – תעשייה העוסקת בייצור, עיבוד או אחסנה של חומרים מסוכנים ברמת סיכון גבוהה (High Hazard);
- 2.25** "תקן ישראלי (ת"י)" - תקן ישראלי רשמי או תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים;

משרד הפנים

2.26 "תקנות התכנון והבנייה" - תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970 ;

3. תנאים מוקדמים

3.1 לבקשת רישיון **עסק** או להיתר זמני (להלן – בקשה) יצורפו המסמכים המנויים להלן :
3.1.1 אפיון רשת המים המזינה את **העסק**, לפי הטופס שבנספח 1, "בדיקת אופיין רשת מים למבנה" על פי הוראת נציב 529 -לאחר שנחתם על-ידי אחד מאלה :

3.1.1.1 מהנדס ;

3.1.1.2 הנדסאי ;

3.1.1.3 גורם מוסמך ;

3.1.2 נספח תיאור אמצעים לבטיחות אש, כאמור בתקנה 11א לתקנות התכנון והבניה. דרישה זו לא תחול על **עסק** ששטחו הכולל הוא עד 100 מ"ר, ולא תחול על **עסק** שמיועד להכיל עד 50 איש ;

ניתן להגיש העתק מנספח תיאור אמצעים לבטיחות אש שצורפה לבקשה להיתר בניה, ובלבד שיצורפו אליו כל אלה :

3.1.2.1 העתק מהיתר הבנייה ;

3.1.2.2 הצהרה בחתימת ידו של המבקש, לפיה לא נעשה שינוי פנימי או שינוי בשימוש של הבניין המשמש את **העסק**, כולו או מקצתו, מיום הכנת הנספח האמור ;

3.2 הדרישות הקבועות בסעיף 3.1 לא תחולנה על **עסק** ששטחו הכולל הוא עד 100 מ"ר, ולא תחול על **עסק** שמיועד להכיל עד 50 איש

4. רישום ודיווח

4.1 בעל **העסק** יודיע לנותן האישור על כוונה לניתוק יזום של מערכות כיבוי אש על ידו וזאת לכל הפחות שבעה ימים לפני היום בו מתוכנן הניתוק ; לעניין סעיף זה, "מערכת כיבוי אש" - אחת מהמערכות הבאות, במידה שמתקיימת לגביה חובת התקנה על-פי דין : גלאים, מתיזים, גנרטור, מערכת על-לחץ ושחרור עשן.

4.2 בעל **העסק** יודיע לנותן האישור באופן מיידי בכל פעם שאחת ממערכות כיבוי אש חדלה מלפעול ;

5. כללי

5.1 בעל **העסק** יפעיל את **העסק** תוך נקיטה והתקנת אמצעי בטיחות אש והצלה ההולמים את היקף הפעילות **מעסק**, רמת הסיכון הנובעת מאופי הפעילות **מעסק**, ממספר השהים בו, ממיקומו, שטחו ולפי כל דין.

משרד הפנים

- 5.2** אין בדרישות המופיעות במפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות על פי כל דין, לרבות דיני התכנון והבנייה.
- 5.3** מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף 5.1, אין בהוראות מפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות בתקנות התכנון והבנייה, לצורך קבלת היתר בנייה, כפי שחלו במועד בו הוגשה הבקשה להיתר בנייה, ובכל מקום בו ישנה התייחסות במפרט לדרישות הנוגעות לבטיחות אש **מעסק**, הן יבואו בנוסף לדרישות תקנות אלו.
- 5.4** הפניות במפרט לתקן ישראלי מחייבות כי תתקיים התאמה מלאה בין מבנה **העסק**, תכולתו ואמצעי בטיחות אש והצלה בו, לבין דרישות הקבועות בתקן; ובעל **העסק**, או מי מטעמו שמונה לעסוק בתחום זה, מחויב להכיר את דרישות התקן ולוודא כי תתקיים התאמה מלאה של **העסק** כנדרש.
- 5.5** הדרישות המופיעות במפרט יקוימו לכל אורך תקופת פעילותו של **העסק**, ובעל **העסק** אחראי לכך שלא יתבצעו כל שינויים שהם **מעסק** העומדים בסתירה להוראות המפרט ולתנאי הרישיון.
- 5.6** תחזוקת אמצעי בטיחות אש והצלה:
- 5.6.1** אמצעי בטיחות אש והצלה יימצאו במצב תקין בכל עת, ובעל רישיון **העסק** יוודא את ביצוען של הבדיקות, הטיפולים וכל פעולה אחרת הנדרשת לצורך כך (להלן – תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה).
- 5.6.2** תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה תתבצע לפי הוראות התקן הישראלי התקף והוראות היצרן, ואם ניתנו הוראות נוספות ע"י נותן האישור – בהתאם להוראות אלו.

6. דרכי גישה

- 6.1** בעל **העסק** יבטיח את קיומן של דרכי גישה **לעסק** לצורך פעילות כיבוי והצלה.

7. הפרדות ועמידות אש

- 7.1** **מעסק** תהיה הפרדת אש ועשן בין שטח המשמש לאחסנה לבין שאר חלקי **העסק**, וכן בין **העסק** לשאר חלקי הבניין האחרים. ההפרדה האמורה תבוצע באמצעות:
- 7.1.1** קירות בעלי עמידות אש למשך שעתיים לפחות. הקיר יהיה בנוי מלבנים או מבלוקים או מבטון.
- 7.1.2** פתחי כניסה או יציאה בין השטח המשמש לאחסנה לבין שאר חלקי **העסק**, וכן בין **העסק** לשאר חלקי הבניין האחרים יסגרו על-ידי דלת או חלון בעלי עמידות אש שמשכה 30 דקות לפחות וכשל תחילי ויציבות שמשכו 90 דקות לפחות ושעומדים בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות-אש: עמידות-אש.

משרד הפנים

7.2 חומרי הציפוי והגימור שבהם ייעשה שימוש במבנה או במבנים, לרבות מבנים יבילים המשמשים את **העסק** יעמדו בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה. בדיקת אי דליקות וסיווג של החומרים תיערך בהתאם לתקן ישראלי ת"י 755 סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה. לעניין סעיף זה – שימוש בחומרי ציפוי וגימור כולל הן שימוש הן פנימי והן שימוש חיצוני.

8. דרכי מוצא

8.1 פתחי יציאה :

8.1.1 מעסק המיועד להכיל עד 50 איש, יהיה פתח יציאה אחד ברוחב של 0.9 מ' נטו לפחות.

8.1.2 מעסק המיועד להכיל למעלה מ-50 איש אך לא יותר מ-500 איש, יהיו לפחות שני פתחי יציאה ברוחב של 0.9 מ' נטו כל אחד, וכיוון הפתיחה של הדלת יהיה כלפי כיוון המילוט.

8.1.3 מעסק המיועד לאחסון חומרים מסוכנים, לייצורם או לשימוש בהם וגודלו עולה על 20 מ"ר, יהיו לפחות שני פתחי יציאה ברוחב של 0.9 מ' נטו, וכיוון הפתיחה של הדלתות יהיה כלפי כיוון המילוט."

8.2 דרכי המוצא, לרבות פתחי היציאה יהיו פנויים מכל מכשול בכל עת.

8.3 הותקן מנעול על דלת בדרך המוצא, יהיה ניתן לפתוח את הדלת מכיוון המילוט בלא מפתח נשלף.

9. שילוט

9.1 בדרכי המוצא **מעסק** יותקן שילוט וסימון, כמפורט בסימן י"ח לפרק ב' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.

9.2 מעסק יותקנו שלטים פולטי אור כמפורט מטה :

9.2.1 "חשמל, לא לכבות במים" – על גבי לוחות חשמל ;

9.2.2 "מפסק זרם ראשי"- בסמוך למפסק במקום בולט ונגיש ;

9.2.3 "עמדת כיבוי אש" ;

9.2.4 "ברזי שריפה" – בסמוך לברז ;

9.2.5 "ברזי הסנקה לעמדות" – בסמוך לברז ;

9.2.6 "ברזי הסנקה למתזים" – בסמוך לברז ;

9.2.7 "אין להשתמש במעלית בזמן שריפה"- בסמוך למעלית ;

9.2.8 "דלת אש, החזק סגורה" – על גבי הדלת בכל מקום בו נדרשת דלת אש ;

9.2.9 "חדר שירות" (בהתאם לשימוש החדר הסקה/דוודים/מיזוג/אשפה וכו') ;

9.2.10 מספר לזיהוי קומה יותקן בחדר המדרגות בסמוך לדלת משני צידיה ומול

משרד הפנים

המעלית כל קומה ;

9.2.11 מספר לזיהוי חדרי המדרגות – יותקן בסמוך לחדר המדרגות בלובי הקומתי כל

קומה

ובלובי קומת הכניסה ;

9.3 הכיתוב יהיה על השלט בגוון אדום על רקע לבן, גובה כתיב האותיות יהיה 3 ס"מ לפחות,

עוביין 7 מ"מ לפחות, השלט ימוקם בסמוך למתקן בגובה 1.5 מ' לפחות מגובה הרצפה.

9.4 חומרים מסוכנים ישולטו ויסומנו.

10. תאורת חירום

10.1 **מעסק** תותקן תאורת חירום שתתחיל לפעול ותאיר את נתיב המילוט במקרה של כשל בהספקת החשמל או נפילה במתח החשמל.

10.2 תאורת החירום תותקן מעל פתחי **העסק** ובמעברים המשרתים יותר מ-6 אנשים או שאורכם עולה על 15 מטרים, בפרוזדורים ובחדרי מדרגות, לאורך דרך המוצא ולאורך מעברי מילוט, כולל מעברי מילוט אחוריים, בשטח **העסק**.

10.3 תאורת החירום תתבסס על גופי תאורה עצמאיים הניזונים מסוללות נטענות או מערכת מרכזית לגיבוי חשמלי מבוקרת טעינה, הכוללת מצבר נטען. גופי תאורת חירום יהיו מוזנים משני מעגלי הזנה נפרדים המוזנים ממערכות נפרדות.

10.4 גופי תאורת החירום יתאימו לתקן ישראלי ת"י 20, חלק 2.22 מנורות: דרישות מיוחדות-מנורות לתאורת חירום.

11. אספקת מים (כולל ברזי כיבוי)

11.1 בעל **העסק** ינקוט בכל האמצעים הדרושים על מנת שאספקת המים תהא בכמות ובלחץ הדרושים לשם פעולתו התקינה של כלל ציוד הכיבוי שיש להתקינו **בעסק**.

11.2 **בעסק** ששטחו הכולל עד 800 מ"ר, יותקן ברז כיבוי חיצוני בקוטר של 3" בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3, במרחק שלא יעלה על 80 מטרים **מהעסק**.

11.3 **בעסק** ששטחו הכולל מעל 800 מ"ר, יותקנו ברזי כיבוי חיצוניים בקוטר של 3" על זקף בקוטר של 4" בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3, בפריסה הבאה: ברז כיבוי בסמוך לכניסה הראשית **לעסק** וברזי כיבוי נוספים בהיקף **העסק**, כאשר המרחק בין 2 ברזים סמוכים לא יעלה על 80 מטר.

11.4 **בעסק** בעל 3 קומות ומעלה, יותקן חיבור הסנקת מים לברזי הכיבוי המתוקנים **בעסק**. ברז ההסנקת יוצב מחוץ **לעסק** במרחק שלא יעלה על 6 מטרים מקצה **העסק**.

12. ציוד כיבוי

12.1 מעסק ששטחו עד 120 מ"ר, יותקן גלגלון כיבוי אש עם זרנוק בקוטר "3/4, באורך שייתן מענה לכיסוי כל שטח **העסק** עם מזנק צמוד. תשתית הצינורות לגלגלון תהיה ממתכת; במידה וקיימת הפרדת אש ועשן בין חלקי **העסק**, יש להתקין ציוד כאמור בכל אחד מחלקיו.

12.2 מעסק ששטחו מעל 120 מ"ר יותקנו עמדות כיבוי אש הכוללות כל אחת:

12.2.1 ברז כיבוי בקוטר "2;

12.2.2 2 זרנוקים בקוטר "2 באורך 15 מ' כל אחד;

12.2.3 מזנק בקוטר "2;

12.2.4 גלגלון עם צינור בקוטר "3/4 עם מזנק צמוד;

12.2.5 מטפה אבקה במשקל של 6 ק"ג.

הציוד יאוכסן בארון שמידותיו לכל הפחות: גובה 120 ס"מ, רוחב 80 ס"מ, ועומק 30 ס"מ.

על הארון ייכתב: "עמדת כיבוי אש".

12.3 תשתית הצינורות לברזים הרשומים לעיל תהיה מתכת.

12.4 מעסק יוצבו מטפי כיבוי מסוג אבקה יבשה בגודל של 6 ק"ג. מספר המטפים יתאים לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 2 מטפים מיטלטלים: התאמה, התקנה וסימון. בדיקת המטפים ותחזוקתם תעשה לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים: תחזוקה.

12.5 עמדות כיבוי האש יותקנו בסמוך לפתחי היציאה ובמקומות נוספים כך שיתנו מענה לכיסוי כל שטח **העסק**.

12.6 ציוד הכיבוי יהיה נגיש וזמין ויוחזק במצב תקין, בכל עת.

13. מערכת מתזים

13.1 במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת כיבוי אש אוטומטית במים על פי תקן הישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים: התקנה (להלן – מערכת מתזים):

13.1.1 בניין מלאכה ותעשייה חדש ששטחו הכולל מ-500 מ"ר ועד 2000 מ"ר – בכל חלקי הבניין;

13.1.2 בבניין מלאכה ותעשייה חדש ששטחו הכולל עולה על 2,000 מ"ר – בכל שטחי הבניין;

13.1.3 בבניין מלאכה ותעשייה חדש בעל 3 קומות או יותר – בכל שטחי הבניין;

13.1.4 בבניין מלאכה ותעשייה ישן ששטחו הכולל מעל 500 מ"ר – בכל חלקי הבניין;

13.1.5 במבנה בעל עמידות אש שאינה עולה על 60 דקות לפי תקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין;

13.2 בבניין תעשייה מיוחדת או בבניין המשמש לתעשייה מסוכנת תותקן מערכת מתזים בהתאם למסקנות סקר סיכונים שנדרש ואושר על ידי נותן האישור.

משרד הפנים

- 13.3** מערכת המתזים תתוכנן ותותקן לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים: התקנה. ככל שאין הפרדות אש בין יעודים או שימושים, תתוכנן ותותקן בחלקים אלה מערכת בהתאם לרמת הסיכון המחמירה ביותר.
- 13.4** מערכת המתזים תתאים בכל עת לסיווג המבנה, ייעודו, מיקומו, לשטחו, השימוש בו ודרגת סיכון האש של חלקיו (כגון: אזור אחסנה, אזור משרדים, אזור מכירות וכו').
- 13.5** יש לקבל אישור בכתב על התאמת תכניות מערכת המתזים והצהרת מהנדס, כי מתקיימות דרישות תקן ישראלי ת"י 1596. העתק מתעודת בדיקה והצהרת מהנדס כמשמעותו בתקן. האמור, יוגשו לנותן האישור.
- 13.6** מערכת המתזים תתחזק במצב תקין, בכל עת.
- 13.7** בדיקת מערכת המתזים תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1928 מערכות לכיבוי אש במים: בקרה, בדיקה ותחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה בצירוף מפרט הבדיקה יוגש לנותן האישור.

14. מערכת גילוי אש ועשן

- 14.1** במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת גילוי אש ועשן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3 מערכות גילוי אש: הוראות התקנה ודרישות כלליות:
- 14.1.1** בניין מלאכה ותעשייה חדש ששטחו הכולל מ-500 מ"ר ועד 2000 מ"ר – בפרוזדורים המשמשים חלק מדרך מוצא;
- 14.1.2** בבניין מלאכה ותעשייה חדש ששטחו הכולל עולה על 2,000 מ"ר – בפרוזדורים המשמשים חלק מדרך מוצא;
- 14.1.3** בבניין מלאכה ותעשייה חדש בעל 3 קומות או יותר – בפרוזדורים המשמשים חלק מדרך מוצא;
- 14.1.4** בבניין מלאכה ותעשייה ישן ששטחו הכולל מ-300 מ"ר ועד 500 מ"ר – בכל חלקי הבניין;
- 14.1.5** במבנה יביל בעל עמידות אש מעל 60 דקות לפי תקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין;
- 14.2** בבניין תעשייה מיוחדת או בבניין המשמש לתעשייה מסוכנת תותקן מערכת גילוי אש ועשן בהתאם למסקנות סקר סיכונים שנדרש ואושר על ידי נותן האישור.
- 14.3** מערכת גילוי אש ועשן תתחזק במצב תקין, בכל עת.
- 14.4** בדיקת מערכת גילוי האש והעשן תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 11 מערכות גילוי אש: תחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה, שתערך לפי נוסח נספח ג' לתקן הנ"ל, יוגש לנותן האישור.

15. מערכת חשמל

- 15.1** בלוחות חשמל הממוקמים **בעסק** יותקנו המערכות הבאות:

- 15.1.1** לוח חשמל בעל זרם של 63 אמפר - ככל שנדרש להתקין **מעסק** מערכת גילוי אש ועשן, יותקן גלאי עשן בלוח החשמל.
- 15.1.2** לוח חשמל בעל זרם של 80 אמפר - ככל שנדרש להתקין **מעסק** מערכת גילוי אש ועשן, יותקן גלאי עשן בלוח החשמל ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- 15.1.3** לוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה - תותקן מערכת גילוי אש או עשן הכוללת גלאים, מערכת כיבוי אוטומטית יבשה ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- 15.1.4** על אף האמור בסעיף 15.1.3, אין חובה להתקין מערכת כיבוי אוטומטית בלוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה המקיים את כל הדרישות הבאות:
- 15.1.4.1** עומד בתקן ישראלי ת"י 61439 ;
- 15.1.4.2** מותקן בו גלאי עשן ;
- 15.1.4.3** מותקן בו מערכת ניתוק לוח חשמל ממקור הזנה ;
- 15.1.4.4** נמצא באזור כיסוי של מערכת כיבוי אוטומטית.
- 15.2** מערכת גילוי האש ו/או העשן המתקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3 מערכות גילוי אש : הוראות התקנה ודרישות כלליות.
- 15.3** מערכת הכיבוי האוטומטית היבשה המותקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש בארוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.
- 15.4** במבנה ששטחו עולה על 500 מ"ר, יותקן מפסק חשמל חירום במקום בולט ונגיש אשר במקרה חירום ינתק את זרם החשמל לכל המבנה.
- 15.5** מערכת גילוי אש ועשן המותקנת בלוח החשמל, תתוחזק במצב תקין, בכל עת.
- 15.6** מתקני החשמל **מעסק** יבדקו באופן תקופתי בהתאם להנחית רשות הכבאות וההצלה "[בדיקה תקופתית למתקני חשמל – עדכון](#)" ועל פי כל דין.

16. מערכת שליטה בעשן

- 16.1** **מעסק** ששטחו עולה על 500 מ"ר בלא חלונות, או ששטח חלונותיו שניתנים לפתיחה ידנית קטן מ-2% משטח רצפתו, ובחלקי מבנה אחרים (כגון מחסנים, חדרים טכניים וכו'), יהיו סידורי שליטה בעשן בהתאם לקבוע בפרט 3.5.2.1 לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.
- 16.2** מערכת השליטה בעשן תתוחזק במצב תקין, בכל עת.

17. מערכת מיזוג אוויר

- 17.1** מערכת מיזוג האוויר המותקנת **מעסק** תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים :

18. מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום)

משרד הפנים

- 18.1 מעסק** שמתקיימות בו אחת מהדרישות הבאות תותקן מערכת למסירת הודעות:
18.1.1 השטח הכולל של הבניין עולה על 2,000 מ"ר;
18.1.2 הבניין מכיל 3 קומות או יותר;
18.2 מערכת מסירת ההודעות (כריזת חירום) תתוחזק במצב תקין, בכל עת.

19. חומרים מסוכנים

- 19.1** יש להגיש היתר רעלים מהמשרד להגנת הסביבה, הכולל את כול סוגי החומרים המסוכנים המאוחסנים במקום (במידה ונדרש):

20. גנרטור חירום

- 20.1 מעסק** אשר נדרש להתקין משאבות מים לכיבוי אש או מפוחי יניקת עשן לפי מפרט זה ועל פי כל דין, יותקן גנרטור אשר יהיה בכוחו לספק גם זרם חשמל בשעת חירום להפעלתם.
20.2 הגנרטור יותקן בהתאם לקבוע בפרט 3.7.4.1 (ב)-(ח) לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.
20.3 הגנרטור יתוחזק במצב תקין, בכל עת.

21. הדרכה ותרגול

- 21.1 מעסק** ששטחו עולה על 10,000 מ"ר, נותן האישור יהיה רשאי להורות לבעל **העסק** לקיים לעובדיו הדרכה ותרגול בתחום בטיחות האש.
21.2 נותן האישור יורה על תדירות והיקף פעולות ההדרכה והתרגול, נושאי ההדרכה והתרגול והכשירות, ההכשרה וההסמכה של המדריכים.

22. לוח פיקוד כבאים

- 22.1 מעסק** שנדרש על פי דין להתקין בו מערכות מתזים, גלאים וניהול עשן או מערכות נוספות שנקבעו לעניין זה על-ידי נותן האישור, יותקן לוח פיקוד כבאים הכולל, את הרכיבים או המערכות הבאות, ככל שהן קיימות או נדרשות על פי דין:
22.1.1 לוח בקרה ושליטה במערכות הגילוי והכיבוי האוטומטיות: מערכת הכיבוי האוטומטית תספק התרעה קולית על כל פגם במערכת הבקרה ותעמוד בדרישות תקן של האגודה הלאומית האמריקנית להגנה בפני אש NFPA72; רכיבים מבוקרים יכללו לפחות: ברז שליטה, הספקת חשמל או דלק למשאבת מים של מערכת המתזים, נתוני מצב פעולה של משאבת מים (דומם/פועל); במאגר מים - גובה המים, טמפרטורה של המים, לחץ מים; במידה והותקנה מערכת מתזים יבשה – עמידה בלחץ אויר מינימלי, התראה קולית וויזואלית תתקבל ברכזת גילוי אש. במידה וקיימת עמדת בקרה מאוישת ההתראה תתקבל גם בעמדה זו;
22.1.2 עמדת הפעלת כריזת חירום ואזעקה;
22.1.3 טלפון כבאים;

משרד הפנים

- 22.1.4** לוח הפעלת מפוחים לשחרור עשן: מפסק תלת-מצבי להפעלת מערכות שליטה בעשן, מפסק תלת-מצבי לשליטה במערכת על לחץ, מפסק שליטה בפתחי שחרור עשן אוטומטיים;
- 22.1.5** לוח פיקוד לחשמל;
- 22.1.6** לוח פיקוד לגנרטור חירום אשר יכול גם נוריות חווי המורות על מצב הגנרטור: מצב מפסק אוטו סגור, תקלה בגנרטור, מצב מד סולר, מצב כמות שמן, מצב טעינה מצבר הגנרטור;
- 22.1.7** לוח שליטה ובקרה על מעליות הבניין;
- 22.1.8** לוח פיקוד ושליטה על מערכת האינטרקום בין קומות המבנה;
- 22.1.9** תיק חירום של הבניין הכולל תכניות הבניין ותכנית בטיחות אש;

23. משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה

- 23.1** יש לבצע בדיקת משטר הפעלות ואינטגרציה **בעסק** בו נדרש להתקין שניים או יותר מאמצעי בטיחות האש וההצלה הבאים, ככל שקיימים:
- 23.1.1** מערכת גילוי אש ועשן;
- 23.1.2** מערכת מתיזים אוטומטית;
- 23.1.3** מערכת שליטה בעשן;
- 23.1.4** גנרטור חירום;
- 23.1.5** סגירת דלתות אוטומטית;
- 23.1.6** מעליות;
- 23.1.7** מערכת על לחץ;
- 23.1.8** לוח פיקוד כבאים.
- 23.2** הבדיקה תעשה בהתאם **להוראה מספר 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה**.
- 23.3** יש לקבל אישור בכתב של גורם מוסמך או מהנדס על התאמת המערכות לדרישות הוראה מספר 536 הנ"ל. העתק האישור יוגש לנותן האישור. כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יש לצרף לאישור גם טבלת משטר בדיקה.

24. מערכת גז

- 24.1** מערכת הגז המשמשת את **העסק** תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 158 מיתקנים לגזים פחמימניים מעובים, המסופקים בתוך מכלים מיטלטלים.
- 24.2** על כל המכשירים והאביזרים לצריכת גז המשמשים את **העסק** יותקנו התקנים להפסקת זרימת גז במקרה של דליפה כולל ניתוק מקורות אנרגיה.
- 24.3** צנרת ההזנה לכל צרכני הגז תהיה עשויה מצינור מתכתי מסוג פלבי"מ גמיש ומחוזק ברשת פלבי"מ.

משרד הפנים

24.4 מערכת הגז, המכשירים והאביזרים לצריכת גז והמנדפים הקיימים **בעסק**, יתוחזקו במצב תקין, בכל עת.

25. תיק שטח

25.1 בעל **עסק**, ששטחו הכולל עולה על 2,000 מ"ר, יגיש לנותן האישור תיק שטח, אשר יוכן על-פי [הוראה מספר 503 - הכנת תיק שטח](#) (להלן – "תיק שטח").

25.1.1 בעל **העסק** ישמור על תיק השטח מעודכן בכל עת.

25.1.2 בעל **העסק** יגיש לנותן האישור תיק שטח מעודכן לפחות אחת לשנה קלנדרית.

25.2 בעל **העסק** יעדכן את תיק השטח בשינויים **בעסק** שיש בהם כדי להוסיף או לגרוע מוקדי סיכון, או שינוי בפרטי בעלי התפקידים או דרכי ההתקשרות לצורך דיווח או תקשורת בעת אירוע, וזאת בתוך 14 יום ממועד השינוי.

25.3 **בעסק** אשר נידרש בהיתר רעלים בדרגה A או B לפי תקנות החומרים המסוכנים (אמות מידה לקביעת תוקף התרים), התשס"ג-2003 יש להגיש העתק "תיק מפעל" שהוכן בהתאם לתקנה 4 לתקנות רישוי עסקים (מפעלים מסוכנים), התשנ"ג-1993.

26. צוות כיבוי והצלה מפעלי

26.1 **בעסק** ששטחו עולה על 10,000 מ"ר, נותן האישור יהיה רשאי להורות לבעל **העסק**, לקיים **בעסקו** צוות כיבוי והצלה בעל הכשרה לפעול באירוע כבאות והצלה עד להגעת כוחות רשות הכבאות וההצלה למקום האירוע, ולסייע לרשות בפעולותיה עם הגיעה למקום האירוע;

26.2 נותן האישור יורה על הרכב הצוות, ציודו, הכשרתו, אימוניו, דרכי פעולתו, וכל הוראה אחרת הדרושה למילוי תפקידו.

27. אחסנה חיצונית

27.1 נותן האישור יהיה רשאי לקבוע לבעל **העסק** הוראות בעניינים הנוגעים לאחסנה חיצונית, לרבות: גובה האחסנה, היקף האחסנה, שטח האחסנה, רוחב האחסנה, סוג החומרים המאוחסנים, דרכי גישה לשטח האחסנה, סימון ושילוט, אמצעי בטיחות אש והצלה שיש להתקין במקום וכיוצא באלה – והכל בהתאם למסקנות סקר סיכונים שנדרש ואושר על ידו.

28. מיתקן פוטו-וולטאי

28.1 נותן האישור יהיה רשאי לקבוע לבעל **העסק** הוראות בעניינים הנוגעים למערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולרית לאנרגיה חשמלית (מיתקן פוטו-וולטאי) המותקנת בשטח **העסק**, לרבות מיקום ואופן ההתקנה, סימון ושילוט, אמצעי בטיחות אש והצלה שיש להתקין במיתקן ובסביבתו והמצאת מסמכים ואישורים על עמידת המיתקן בדרישות כל דין.

29. אישורים

29.1 על פי דרישת נותן האישור, ימציא בעל **העסק** מסמכים ואישורים על תקינות ציוד הכיבוי, ובכלל זה:

29.1.1 אישור גורם מוסמך, כי חומרי הציפוי והגימור שבהם נעשה שימוש במבנה המשמש את **העסק** נבדקו ועומדים בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה.

29.1.2 אישור כי כל ציוד הכיבוי במים (עמדות כיבוי, גלגונים, ברזי כיבוי, זרנוקים, מזנקים) נבדק ונמצא תקין;

29.1.3 אישור כי מטפי הכיבוי הקיימים **בעסק** נבדקו בהתאם לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים: תחזוקה, ונמצאו תקינים. האישור יינתן על ידי אדם שהוסמך לכך על-ידי הרשות לכבאות והצלה;

29.1.4 אישור כי מערכת החשמל המותקנת במקום, נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה לחוק החשמל התשי"ד-1954 (להלן – חוק החשמל) ותקנותיו, כולל תאורות החירום המותקנות במקום. על האישור לכלול התייחסות למיקום ותקינות מפסק חשמל ראשי לשעת חירום וטבלה המפרטת את מיקום לוחות החשמל, מספרם ואת גודל האמפר של כל לוח. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

29.1.5 אישור על בדיקת התאמתה ותקינותה של מערכת הגז לדרישות תקן ישראלי ת"י 158, לרבות התייחסות לגלאי הגפי"מ. האישור יינתן על ידי בעל רישיון לעבודות גפי"מ לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1988, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

29.1.6 אישור גורם מוסמך המעיד על תקינות המערכת האוטומטית לגילוי אש. האישור יוגש על טופס לפי נספח ג' לתקן ישראלי ת"י 1220, חלק 11 ויכלול גם התייחסות לתקינות מערכת הגילוי, הכיבוי והניתוק האוטומטי בארונות החשמל, ככל שמערכות אלה מותקנות **בעסק**.

29.1.7 אישור גורם מוסמך המעיד שמערכת הכיבוי המתוקנת בארון החשמל נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש בארוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.

29.1.8 אישור גורם מוסמך, כי המערכת האוטומטית לכיבוי אש (ספרינקלרים) נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 1928. על האישור לכלול את מפרט הבדיקה.

29.1.9 אישור כי גנרטור החירום נבדק ונמצא תקין. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

משרד הפנים

- 29.1.10** אישור גורם מוסמך, כי מערכות בטיחות האש וההצלה תואמות את דרישות הוראה מספר 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה. כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יצורף לאישור גם טבלת משטר בדיקה ופירוט סוג המערכת.
- 29.1.11** אישור גורם מוסמך או מהנדס, כי מערכת שחרור העשן נבדקה ונמצאה תקינה. באישור יפורט סוג המערכת שנבדקה.
- 29.1.12** אישור גורם מוסמך, כי מערכת מיזוג האוויר המותקנת **מעסק** נבדקה ונמצאה תקינה בהתאם לדרישות תקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים.
- 29.1.13** אישור כי מערכת מסירת הודעות (כריזת חירום) נבדקה ונמצאה תקינה ועל כן שהמערכת כוללת ספק כוח עצמאי, נקי שליטה ורמקולים הנשמעים בכל שטחי **העסק**. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

30. נספחים

את פרסומי הרשות הארצית לכבאות והצלה ניתן למצוא ולהוריד באתר

www.102.gov.il

נספח 1 -

"בדיקת אופיין רשת מים למבנה" – סעיף 3.1.1

